

Wetgeving en voorschriften in de bijenteelt

Bronnen (1)

- OIE - Wereldorganisatie voor dierengezondheid
- EG-richtlijnen en -verordeningen
- Wetten
- Koninklijke besluiten (KB)
- Ministeriële Besluiten (MB)
- Besluit van de Vlaamse Regering (BVR)
- Burgerlijk Wetboek (BW)
- Veldwetboek (VWB)
- Strafwetboek (SWB)
- Wetboeken inkomstenbelasting, BTW, ...

↪ Overzicht is enkel geldig voor Vlaanderen

↪ 'Gids voor goede imkerpraktijken'

Bronnen (2)

Wereldorganisatie voor diergezondheid of OIE:

- in 1924 opgericht door 28 landen, nadat er in België runderpest was uitgebroken door het importeren van runderen uit Indië.
- de organisatie houdt zich bezig met het verzamelen, analyseren en verspreiden van wetenschappelijke veterinaire informatie. Inmiddels telt de organisatie 167 leden.
- Voorbeeld: verbod om bijen in te voeren uit bepaalde landen om de verspreiding van de kleine bijenkastkever en de tropilaelapsmijt te verhinderen.

Bronnen (3)

Europese richtlijnen en verordeningen:

- betreffen vele aspecten van de bijenteelt:
  - Richtlijn 0065/1992 m.b.t. het handelsverkeer en invoer in de Gemeenschap van dieren, ...
  - Richtlijn 0110/2001 over honing.
  - Verordening 0852/2004 inzake levensmiddelenhygiëne.
  - ....
- bron van de meeste wetten en KB's over dat onderwerp:
- vb.: richtlijn 'Honing 0110/2001' ⇨ KB 19/03/04.

↪ http://eur-lex.europa.eu/RECH_naturel.do

Bronnen (4)

Wetten: (komen tot stand in parlement)

- Wet 13/06/11 tot aanvulling van artikel 88, 7°, van het Veldwetboek (afstand bijenkast tot openbare weg)
- Wet 25/03/64 op de (dieren)geneesmiddelen.
- Wet 24/03/87 op de dierengezondheid.
- Wet 28/08/91 op de uitoefening van de diergeneeskunde.
- Wet 25/06/93 betreffende de uitoefening en organisatie van ambulante en kermisactiviteiten.
- Wet 04/02/00 houdende de oprichting van het FAVV.
- Wet 09/12/04 houdende de financiering van het FAVV.

<http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>

Juridische aard: Wet

Bronnen (5)

Koninklijke besluiten: (komen tot stand in de regering – ‘uitvoeringsmaatregelen’)

Voorbeelden:

- KB 25/04/88 over de aanwijzing van dierenziekten die vallen onder de toepassing van hoofdstuk III van de Dierengezondheidswet.
- KB 14/11/03 over de autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen.
- KB 19/03/04 betreffende honing.
- KB 24/09/06 betreffende de organisatie van ambulante activiteiten.
- KB 07/03/07 betreffende de besmettelijke bijenziekten.

↪ Lijst van alle besluiten, aan het einde van deze presentatie

↪ <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>
Juridische aard: Koninklijk besluit

Bronnen (6)

Ministeriële besluiten FO (betrokken minister voorziet in detailmaatregelen):

- MB 19/12/02 betreffende gebruik geneesmiddelen bestemd voor dieren (rol en plichten van dierenarts en verantwoordelijke voor de dieren).
- MB 24/10/05 betreffende de versoepelingen van de toepassingsmodaliteiten van de autocontrole, traceerbaarheid, meldingsplicht en registers in sommige bedrijven (FAVV).
- MB 10/02/06 (wijziging KB 28/02/94) m.b.t. bewaren, op de markt brengen en gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik.

 <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>

Juridische aard: ⇒ Ministeriële besluiten.

Bronnen (7)

Besluiten van de Vlaamse Regering:

- BVR 14/04/00 over de handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is (o.a. gewijzigd door BVR 23/07/10).
- BVR 05/05/00 over de bepaling van werken en handelingen vrijgesteld van eensluitend advies van een gemandateerde ambtenaar.
- BVR 23/05/03 over de handelingen die vrijgesteld zijn van de medewerking van een architect.
- BVR 28/05/04 tot vaststelling van de samenstelling van het dossier voor de aanvraag van een bouwvergunning.
- BVR 16/07/10 tot bepaling handelingen waarvoor stedenbouwkundige vergunning is vereist.
- Algemeen: Vlaamse codex Ruimtelijke Ordening.

 <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>

Juridische aard: ⇨ Besluit Vlaamse Regering

Bronnen (8)

Veldwetboek:

- VWB, art. 14 betreffende het eigendomsrecht op een zwerm.
- VWB, art. 88 en Wet 13/06/11 over de afstand van de bijenhal tot de burenen.
- VWB, art. 90 (5°) over straffen voor het vrijwillig vernielen, omstoten, toestoppen of openbreken van bijenkorven.
- VWB, art. 90 (6°) over straffen voor het lokken van andermans zwermen
- VWB, art. 91 over straffen voor het herhaald vernielen (1°), vernielen bij nacht (2°) of in bende (3°).

 <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>

Juridische aard: ⇨ Veldwetboek

Bronnen (9)

Burgerlijk wetboek (a):

- BW, art. 546 betreffende het recht van de imker op zijn zwermen.
- BW, art. 1382 over daden van de mens waardoor aan een ander vrijwillig of onvrijwillig schade wordt berokkend.
- BW, art. 1383 over dezelfde feiten maar door nalatigheid of onvoorzichtigheid.
- BW, art. 1384 over aansprakelijkheid van ouders, bazen en onderwijzers voor daden gesteld door hun kinderen, dienstboden en leerlingen.
- BW, art. 1385 over aansprakelijkheid van eigenaar van dier voor schade die het veroorzaakt.
- BW, art. 1386 over aansprakelijkheid van eigenaar gebouw voor instorting ervan door nalatigheid.

Bronnen (10)

Burgerlijk wetboek (b):

- BW, art. 1382, art. 1383, art. 1384 en art. 1385 over het veroorzaken van schade, vrijwillig of door nalatigheid, en over de aansprakelijkheid ervoor van eigenaars, ouders van kinderen, bazen van werklieden, onderwijzers van kinderen.
- BW, art.1386 over de aansprakelijkheid van de eigenaar van een gebouw voor schade door instorting.

 <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>

Juridische aard: ⇒ Burgerlijk wetboek

Bronnen (11)

Strafwetboek:

- SWB, art. 463-476 over de bestraffing van diefstal zonder geweld (o.a. van bijen).
- SWB, art. 473-476 over diefstal van huisdieren (♣bijen).
- SWB, art. 541 en 563 over het kwaadwillig verwonden of doden van huisdieren (bijen) op een plaats waar ze in eigendom staan of elders.

↪ <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>

Juridische aard: ⇨ Strafwetboek

Bronnen (12)

Wetboek van de BTW:

- BTW-handboek, art. 4, par. 1 (imker die honing verkoopt, is belastingplichtig, want het betreft hier een economische activiteit).

 <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>

Juridische aard: ⇨ Wetboek van belasting over toegevoegde waarde.

Bronnen (13)

Wetboek van de inkomensbelasting:

- in: 'Inkomens uit het beheer van een privépatrimonium'.

↪ <http://www.ejustice.just.fgov.be/wet/wet.htm>

Juridische aard: ⇨ Wetboek van inkomstenbelasting.

Bespreking bronnen

Overzicht wetgeving in functie van een activiteit:

1. Starten met imkeren.
2. Bouwen van een bijenhal.
3. Wat met zwermen?
4. Schade aan de bijen.
5. Schade door de bijen.
6. Honing produceren.
7. Honing verkopen.
8. Transport bijen doorheen Europese lidstaten.
9. Ziektebestrijding.
10. Ziektepreventie.

1. Starten met imkeren (1)

- A. Wettelijke afstanden.**
- B. Regelgeving FAVV.**
- C. Fiscale verplichtingen.**
- D. Materiaal.**

1. Starten met imkeren (2)

A. Wettelijke afstanden:

- 20 m afstand tussen bijen en woning of openbare weg (VWB 07/10/1886, art. 88, 7°).
- 10 m met volledig dichte beschutting van > 2 m (Wet 13/06/11 tot aanvulling art. 88, 7°, van het Landelijk Wetboek).
- ♦ Woning: normale verblijfplaats.
- ♦ Openbare weg: Atlas der wegen, spoorwegen en bevaarbare waterlopen (tuinwegen, boswegen, servitudewegen, jaag en trekpaden zijn geen openbare wegen).
- ♦ Afstand: kortste vrije vluchtroute van het vlieggat van het dichtstbijzijnde bijenvolk tot de dichtstbijzijnde buitendeur van woning.

1. Starten met imkeren (3)

B. Regelgeving FAVV:

Motivatie : “Imkers produceren voedsel en moeten bijdragen tot veiligheid van voedselketen”

- Imkerij: beroepssector, dierlijke productie, primaire producten.
- Verplichte registrering voor alle imkers via formulier PCE.
- Heffing voor imkers > 24 volken:
  - Jaarlijks: 100 euro/vestigingseenheid + 87 euro variabel (index).
  - Volk = 15.000 bijen mét koningin, jaargemiddelde.
- Geen heffing voor imkers =/< 24 volken
- Waarom? Autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid realiseren voor imkers die honing verkopen (zie ‘Honing produceren’).

(Wet 09/12/04 – Wet 04/02/00 - KB 16/01/06) - (KB 10/11/05)

1. Starten met imkeren (4)

C. Fiscale verplichtingen (a):

- **Wetboek van de Inkomstenbelasting** (Beheer privépatrimonium)
  - Belastingdienst moet winst aantonen.
  - Indicatieve grens: ± 30 volken en enkel honingverkoop.
- **BTW** (BTW-Wetboek, art 4, par.1; KB 15/09/70), imker die honing verkoopt, is een belastingplichtige landbouwondernemer en geniet desgewenst van bijzondere regeling ingesteld door art. 57 van BTW-Wetboek).
- Inschrijving in Kruispuntbank Ondernemingen.

Enkel van toepassing als imker honing en andere producten verkoopt.

Drie mogelijke BTW-stelsels:

1. Normale BTW-regeling.
2. Vrijstelling voor kleine ondernemingen.
3. Bijzondere landbouwregeling.

1. Starten met imkeren (5)

C. Fiscale verplichtingen (b)

BTW (a)

1) Normale BTW-regeling:

- Verkoop van producten op markten, van deur tot deur, in een winkeltje, ...
- Beheer van inkomende en uitgaande facturen.
- Verkoop aan particulieren inschrijven in dagontvangstenboek.
- Factuur opstellen voor BTW-belastingplichtige klanten.
- Elke maand of trimester BTW-aangifte invullen.
- Jaarlijks lijst opstellen van BTW-plichtige klanten.
- Mogelijkheid betaalde BTW te recupereren.

1. Starten met imkeren (6)

C. Fiscale verplichtingen (c)

BTW (b)

2) Vrijstellingsregeling voor kleine ondernemingen:

- Verkoop van producten op markten, van deur tot deur, in een winkeltje, ... (ambulante handel).
- Geen aftrek mogelijk van betaalde BTW.
- Jaarlijkse omzet < 15.000 € (vanaf 1/04/14).
- Geen BTW innen op hun facturen, geen BTW aftrekken op hun aankopen.
- Geen periodieke aangifte indienen.

Starten met imkeren (7)

C. Fiscale verplichtingen (d)

BTW (c)

3) Bijzondere landbouwregeling:

- Verkoop thuis van niet-verwerkte landbouwproducten.
- Betaalde BTW = ontvangen BTW.
- Geen facturen, geen aangifte, geen betaling van BTW.
- Financieel vaak nadeliger dan normale BTW-stelsel.

1. Starten met imkeren (8)

D. Materiaal – nieuw (volgens 'Gids'):

HACCP - principe:

Hazard Analysis and Critical Control Points - Gevarenanalyse en kritieke controlepunten

- Hout: geen toxische beschermingsmiddelen gebruiken.
- Plastiek: voedingskwaliteit voor delen in contact met bijen.
- Draad: inox (zeker wanneer hergebruikt na smelten van was).
- Was:
  - Aankoop: idealiter attest verkoper was onder schadelijke grens van acariciden en antibiotica.
  - Broedramen niet gebruiken in hoogsels.
- Inschrijven in register 'Aankoop/Verkoop'.

(Herinnering: enkel voor wie bijenproducten verkoopt)

2. Een bijenhal bouwen (1)

- A. Losstaande bijenhal in zij- of achtertuin.
- B. Vaststaande bijenhal.
- C. Landbouwgebied.

2. Een bijenhal bouwen (2)

A. Losstaande bijenhal in zij- of achtertuin

Geen stedenbouwkundige vergunning nodig op voorwaarde dat de hal:

- maximaal 30 m van de woning ligt.
- lager is dan 3 m.
- in de zijtuin 3 m en in de achtertuin 1 m van de perceelsgrens ligt.
- samen met andere vrijstaande gebouwen in die zone een oppervlakte van 40 m² niet overschrijdt.

2. Een bijenhal bouwen (3)

B. Vaststaande bijenhal

Bouwvergunning nodig in een woongebied (*):

≤ 10 volken: gemeente beslist, zonder voorafgaandelijk bindend advies van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar (BVR 05/05/00).

> 10 volken: advies moet wel worden ingewonnen, er volgt een openbaar onderzoek als grondoppervlak > 500m², of volume > 2000m³ (BVR 05/05/00).

- In beide gevallen is er geen architect nodig (BVR 23/05/03) en volstaat een eenvoudig aanvraagdossier (BVR 28/05/04).

(*) Met het begrip 'woongebied' worden alle soorten woongebied bedoeld: woongebied met landelijk karakter, woonpark, woonuitbreidingsgebied, woonreservegebied.

2. Een bijenhal bouwen (4)

C. Plaatsing in agrarisch gebied:

- Geen stedenbouwkundige vergunning nodig, wel akkoord van de eigenaar van de grond.

3. Wat met zwermen? (1)

- **Eigendomsrecht is geregeld door:**
  - VWB art. 14: ‘De eigenaar van een bijenzwerm heeft het recht er opnieuw bezit van te nemen, zolang hij niet opgehouden heeft hem te volgen of terug te vorderen. Anders behoort de zwerm toe aan de eerste bezitnemer en, bij gebreke van een eerste bezitnemer, aan hem die de eigendom of het genot heeft van de grond waarop de zwerm zich heeft neergezet.
  - VWB art. 90: ‘Worden gestraft met geldboete van vijftien tot vijftwintig frank en met gevangenisstraf van één dag tot zeven dagen of met een van die straffen alleen: zij die een zwerm op hun goed lokken en hem niet binnen de 24 u. teruggeven als de eigenaar hem opeist’.
  - BW art. 546: ‘... huur van een (on)roerende zaak geeft recht op alles wat deze voortbrengt ...’ (‘recht van natrekking’).
- ↪ genotrecht op zwerm door huurder van bijenvolk.

3. Wat met zwermen? (2)

- “Niet op houden te volgen”:
    - Bij betwisting: bewijs door tegenpartij.
    - Eigendom bewijzen: derdevolger, getuigen, gemerkte koningin, ...
  - Betreden andermans eigendom:
    - Toelating nodig van eigenaar van eigendom waar zwerm hangt.
    - Weigering: politie kan bemiddelen, vonnis politierechter of vrederechter kan nodig zijn.
    - Eventuele schade aan eigendom moet worden vergoed.
  - Zwerm trekt in bij bestaand bijenvolk:
    - in principe is schadevergoeding verplicht.
  - Brandweer:
    - in bezit nemen is geen uitoefening van eigendomsrecht.
- ↪ Gids: inschrijven in register (KB 14/11/03).

4. Schade door bijen of imker (1)

- BW, art.1382: daden waardoor aan een ander vrijwillig of onvrijwillig schade wordt berokkend.
Vb. vertrappelde groenten bij buurman na recuperatie zwerm.
- BW, art.1383: dezelfde feiten door nalatigheid of onvoorzichtigheid.
Vb. besmette ramen laten rondslingeren.
- BW, art.1384: aansprakelijkheid ouders, bazen en onderwijzers voor daden van respectievelijk hun kinderen, dienstboden of leerlingen.
Vb. minderjarig kind imker beschadigt omheining bij recuperatie van zwerm.
- BW, art.1385: aansprakelijkheid van eigenaar van dier voor schade die het rechtstreeks of onrechtstreeks veroorzaakt.
Vb. voorbijganger buiten eigendom imker gestoken door zijn zwerm (bewijs!).
- BW, art.1386: aansprakelijkheid van eigenaar gebouw voor schade door instorting te wijten aan verzuim van onderhoud of bouwgebrek.
Vb. bijenhal stort in en kwetst een derde.

4. Schade door bijen of imker (2)

- SWB, art.473-476: 'diefstal' door bijen bij derden (gewild of ongewild uitlokken van roverij).
- KB 27/04/07: bijen die via de post verstuurd worden, moeten in gesloten doosjes zitten die alle gevaar uitsluit voor postbeambten.

↪ Verzekeringpolis die imkerverenigingen afsluiten voor hun leden.

↪ Verzekering rechtsbijstand.

↪ Meer info op websites:

<http://www.bijen-avi.be/index.php/avi-vzw-administratief/verzekering/44-verzekering>

of

<http://www.konvib.be/imkerwereld/imkerwereld-verzekering.html>

5. Schade aan bijen of imker (1)

- BW, art.1382: daden waardoor aan een ander vrijwillig schade wordt berokkend, moeten vergoed worden.
- BW, art.1383: dezelfde feiten door nalatigheid of onvoorzichtigheid.
- BW, art.1384: aansprakelijkheid van ouders, bazen en onderwijzers voor respectievelijk hun kinderen, dienstboden en leerlingen.
- BW, art.1385: aansprakelijkheid van eigenaar van dier voor schade die het veroorzaakt.
- BW, art.1386: aansprakelijkheid van eigenaar van gebouw voor schade veroorzaakt door instorting wegens gebrek aan onderhoud.
- KB 28/02/1994: schade door onwettig gebruik van insecticiden.

5. Schade aan bijen of imker (2)

- SWB, art.463-467: diefstal zonder geweld (ook van bijen).
- SWB, art.541 en 563: kwaadwillig verwonden of doden van huisdieren (bijen zijn in deze context huisdieren).
- VWB, art.90 (5°): vrijwillig vernielen, omstoten, toestoppen of openbreken van bijenkorven.
- VWB, art.91: herhaald vernielen, vernielen bij nacht of in bende.

5. Schade aan bijen of imker (3)

Spuitschade:

⇒ “Draaiboek bij acute vergiftiging van honingbijen door pesticiden”:

onderzoek, analyses, bijstand, ... via FAVV.

- Meer info:

<http://www.favv-afscab.be/bijenteelt/dierengezondheid/#draaiboek>

- Enkel voor geregistreeerde imkers!

6. Honing produceren (1)

Imker die honing produceert om te verkopen heeft aantal verplichtingen voortvloeiend uit KB 14/11/03 en MB FO 24/10/05 over autocontrole, traceerbaarheid en meldingsplicht in voedselsector (FAVV):

- a. Opzetten van systeem van autocontrole (HACCP).
- b. Organiseren van traceerbaarheid van zijn product.
- c. Meldingsplicht als zijn product schadelijk is voor volksgezondheid.
- d. Register inzake maatregelen ter beheersing van gevaren m.b.t. levensmiddelen.
- e. Naleven van de maatregelen i.v.m. hygiëne.

6. Honing produceren (2)

Autocontrole:

‘Geheel van maatregelen die imker neemt om ervoor te zorgen dat de producten onder zijn beheer’:

- - Voldoen aan wettelijke voorschriften inzake voedselveiligheid.
- - Voldoen aan wettelijke voorschriften inzake kwaliteit van producten.
- - Geen eigen risicoanalyse/HACCP vereist als hij zich baseert op ‘Gids voor goede imkerpraktijken’.

☞ Alle documenten i.v.m. autocontrole vijf jaar bewaren.

6. Honing produceren (3)

b. Traceerbaarheid:

‘Bedrijven moeten geïdentificeerd zijn en hun coördinaten geregistreerd bij FAVV’ (imker die honing verkoopt wordt beschouwd als dergelijk bedrijf).

- Te organiseren:
    - Systeem om ontvangen producten te registreren.
    - Systeem om voortgebrachte producten te registreren.
    - Systeem om verband te leggen tussen beide.
- ↳ Alle documenten i.v.m. traceerbaarheid vijf jaar bewaren.

6. Honing produceren (4)

c. Meldingsplicht:

- Imker verwittigt FAVV direct als er redenen zijn om aan te nemen dat ingevoerde, geproduceerde of verdeelde producten schadelijk kunnen zijn voor gezondheid van mens, dier of plant.
- Imker stelt FAVV in kennis van maatregelen getroffen om risico's te voorkomen.

6. Honing produceren (5)

d. Naleven hygiënevoorschriften

- Controle over mogelijke verontreinigingen via lucht, water en bodem, diergeneesmiddelen, gewasbeschermingsmiddelen, ...
- Hygiëne infrastructuur en uitrusting.
- Drinkwater gebruiken (KB14/01/02).
- Persoonlijke gezondheid: besmettelijke ziekten!
- Voorkomen dat schadelijke organismen verontreiniging veroorzaken.
- Diergeneesmiddelen gebruiken in overeenstemming met wetgeving.

(KB 14/11/03 en KB 22/12/05, bijlage 1)

6. Honing produceren (6)

Register 'Oogsten van honing':

- Adres lokaal, datum en identificatie van # oogsten, hoeveelheid.
- Manier van oogsten en desgevallend gebruikt repulsief.
- Samenstelling van mengloten, hoeveelheden, ...

7. Honing verkopen (1)

KB 19/03/04:

- Definitie van honing:

‘natuurlijke zoete stof die door de bijensoort Apis mellifera wordt bereid uit bloemennectar of uit afscheidingsproducten van plantensapzuigende insecten, welke grondstoffen door de bijen worden vergaard, verwerkt door vermenging met eigen specifieke stoffen, gedeponereerd, gedehydrereerd, en in de honingraten opgeslagen en achtergelaten om te rijpen’.

7. Honing verkopen (2)

Onderscheid soorten honing:

- Volgens oorsprong: bloemenhoning, honingdauwhoning, ...
- Volgens wijze van productie/presentatie: raathoning, brokhoning, ...
- Bakkershoning: vreemde smaak, gisting, oververhit, niet aan hierna vermelde kenmerken beantwoordend... .
- Kenmerken van nectarhoning:
  - Vocht (<20%), suikergehalte (vrucht- en druivensuiker > 60%, sacharose <5%), elektrische geleiding <0,8 mS/cm), diastasegetal (>8 schaal van Schade), HMF (<40mg/kg), ...
  - Noch toevoeging, noch onttrekking van stoffen, ...
- Noch residuen, noch antibiotica, noch sulfonamiden (KB's 13/03/00 en 20/07/04, Advies Wetenschappelijk comité FAVV).

7. Honing verkopen (3)

Etikettering:

- Verkoopbenaming: honing, bloemenhoning, nectarhoning, honingdauwhoning.
- Houdbaarheid: max. 2 jaar na inpotten (t.m.h. tot einde (jaar).
- Bewaarvoorwaarden: <15° C (11° C indien vochtgehalte > 18%).
- Nettogewicht.
- Naam en adres imker.
- Land van herkomst.
- Lotnummer (traceerbaarheid).

Mogelijk: geografische of botanische oorsprong, kwaliteitskenmerken moeten kunnen bewezen worden).

(KB 13/09/1999, KB19/03/2004)

7. Honing verkopen (4)

- Verpakking (KB 28/12/79, KB 11/05/02):
  - Maximaal toelaatbare afwijking in minus op gewicht (3%/500g).
  - Hoogte van tekst die de nominale hoeveelheid uitdrukt (4 mm/500g).
  - Verpakkingen die aan de voorschriften voldoen, mogen EG-teken '€' dragen (hoogte min. 3 mm).
  - Verpakking moet schoon zijn en in goede staat verkeren.
  - Geschikt voor levensmiddelen, geschikt voor eet- en drinkwaren, plasticverpakking: symbool met glas en vork (KB 11/05/92).
- **Reclame** (KB 17/04/80):
  - Verboden woorden: 'hygiëne', 'medisch', 'ziek', 'ziekte', 'biologisch', 'organisch', 'reform', ... (ook geen afbeeldingen die dat suggereren).
- **Ambulante activiteiten** (KB 24/09/06):
  - Occasionele verkopen (honing niet geproduceerd om te worden verkocht).
  - Toegelaten door de burgemeester van de verkoopplaats.

7. Honing verkopen (5)

- Regels voor Hygiëne uit *Gids voor goede imkerpraktijken* strikt naleven.
- Beschikken over BTW-nummer en een regeling naar keuze maken (vrijgestelde onderneming, bijzonder landbouwforfait, normale BTW-regeling). Inschrijving Kruispuntbank Ondernemingen.
- Geregistreerd zijn bij het FAVV:
  - Correcte codes registreren op aanvraagformulier voor registratie:

	Plaatscode	Activiteitencode	Productcode
. houden van bijen	23012000	23012000	40
. productie van honing	24012810	24012810	-
. thuisverkoop van honing	24012810	24132810	-

meer info hierover: <http://www.favv.be/erkenningen/>

7. Honing verkopen (6)

Verkoopplaatsen

- Thuis

BTW-nummer. Registratie FAVV.

- Ambulant sporadisch (schoolfeest, ...)

BTW-nummer. Registratie FAVV.

- Ambulant continu (markten, winkels, ...)

BTW-nummer, ondernemingsnummer, leurderkaart (openbare markten alleen). Registratie FAVV.

7. Honing verkopen (7)

Register 'Aankopen en verkopen'

- Verkoop honing (enkel) aan handelaars: datum, naam koper, hoeveelheid, identificatie lot, leveringsplaats.
- Aankoop honing: datum, identificatie verkoper, honing, hoeveelheden.

8. Transport bijen doorheen Europese lidstaten

- Bijen moeten vrij zijn van Amerikaans en Europees vuilbroed, acariose, kleine kastkever en tropilaelapsmijt (Besmettelijke ziekten).
- Bevestiging door Nationaal referentielabo is nodig $\Rightarrow$ Gezondheidscertificaat.
- Maatregel geldt niet voor varroa.

9. Ziektebestrijding (1)

Basis:

- **Dierengezondheidswet 24/03/87.**
- **Wet op uitoefening dierengeneeskunde 28/08/91.**
  - 'Enkel dierenarts kan geneesmiddel voorschrijven'
  - 'Enkel dierenarts kan ziekte diagnosticeren'
- **Wet op geneesmiddelen 25/03/64.**
  - 'Enkel apotheker kan geneesmiddelen afleveren'

En de koninklijke besluiten die erop volgden.

9. Ziektebestrijding (2)

Voorbeelden

- **Dierengezondheidswet 24/03/87:**

KB 25/04/88: aanduiding besmettelijke bijenziekten.

KB 24/03/07: bestrijdingsmodaliteiten van deze ziekten.

- **Wet op uitoefening diergeneeskunde 28/08/91:**

KB 29/06/99: instelling cascadesysteem.

KB 19/12/02: verantwoordelijk dieren houdt register van toegediende geneesmiddelen.

- **Wet op geneesmiddelen 25/03/65:**

KB 21/01/09: verzamelen van bestellingen verboden;

aflevering persoonlijk aan verantwoordelijke dieren.

9. Ziektebestrijding (3)

Controlerende autoriteiten

- Voedselagentschap (FAVV).
- Geneesmiddelenagentschap (FAGG).
- FOD Gezondheid – Dieren en planten.

9. Ziekebestrijding (4)

Algemene controlemaatregel

- Elke imker moet zich registreren bij zijn PCE (FAVV):
  - 2000 Antwerpen: Italiëlei, 124, bus 92, tel. 03 202 27 11 - Info.ANT@favv.be.
  - 1515 Leuven: Greenhill campus, Interleuvenlaan 15 blok E , Researchpark Haasrode, Leuven, tel. 016 39 01 11.
  - 3500 Hasselt: Kempische Steenweg 297 bus 4, tel. 011 26 39 84 - Info.LIM@favv.be.
  - 9050 Gent: Zuiderpoort - Blok B 10de verd. Gaston Crommenlaan 6 / 1000, tel. 09 210 13 00 - Info.OVL@favv.be
  - 8200 Brugge: AIPM, Koning Albert I laan 122, tel. 050 30 37 10 - Info.WVL@favv.be.
- Bijenvolken niet bij imker thuis: identificatie verplicht :
  - naam en adres van imker aangebracht bij toegang terrein of vermeld op elke kast.
  - sancties o.a.: volken zullen beschouwd worden als 'verdacht besmet', volken zo mogelijk binnen 48 u. terug naar oorspronkelijke bijenstand, indien besmet: geen vergoeding.

(KB 07/03/07, KB 13/02/09)

9. Ziektebestrijding (5)

Onderscheid ziekten

- **A) Besmettelijk en aangifteplichtig:**
  - acariose, Amerikaans vuilbroed, Europees vuilbroed, kleine bijenkastkever en tropilaelapsmijt.
- **B) Besmettelijk maar niet-aangifteplichtig:**
  - varroase, nosebose, kalkbroed, virussen, ...

(Wet 24/03/87, KB 25/04/88, KB 7/03/07)

9. Ziekebestrijding (6)

A) Besmettelijke en aangifteplichtige ziekten

- Iedere imker waarvan de volken verdacht worden te zijn aangetast door een besmettelijke en aangifteplichtige ziekte, is gehouden dit onmiddellijk te melden bij het PCE van zijn provincie.
- Als de aantasting na onderzoek bevestigd wordt, bakent het FAVV een schutkring af met een straal van minstens drie kilometer.

9. Ziektebestrijding (7)

Procedure bij inrichting van schutkring

- Melding aan burgemeesters uit schutkring.
- Eventueel onderzoek van andere bijenstanden in schutkring.
- Imker verplicht medewerking te verlenen (materiaal laten gebruiken).
- Volken en materiaal mogen de schutkring niet uit.
- Andere uitgevaardigde maatregelen Voedselagentschap strikt naleven.
- Vergoeding van 125 euro per verdelgd volk mogelijk - niet voor korven - (⇒zo imker geregistreerd en budget beschikbaar).

(KB 7/03/2007)

9. Ziektebestrijding (8)

Meer algemeen:

- Abnormale sterfte: imker is ertoe gehouden op eigen initiatief een staal van dertig bijen te sturen naar het Nationaal referentielabo of een erkend labo.
- Nationaal referentielabo: CODA, Groeselenberg, 99, Ukkel.
- Indien diagnose $\Rightarrow$ besmettelijke, aangifteplichtige ziekte $\Rightarrow$ labo is er toe gehouden het provinciaal PCE te verwittigen $\Rightarrow$ procedure schutkring.

(KB 7/03/2007)

9. Ziekebestrijding (9)

B) Besmettelijk maar niet-aangifteplichtig

- Geen specifieke maatregelen.
- Overgangfase varroa.

9. Ziektebestrijding (10)

Principe aanschaf en gebruik van geneesmiddelen?

- voor besmettelijke en aangifteplichtige ziekten: voorschrift van dierenarts, aflevering door apotheker of depothoudende dierenarts.
- voor besmettelijke en niet-aangifteplichtige ziekten: geen voorschrift, afgeleverd door apotheker of depothoudende dierenarts.
- Oxaalzuur en mierenzuur kunnen niet gebruikt worden om varroa te bestrijden zonder voorschrift van dierenarts (Binnen beperken van Cascade).

(Wet 25/03/62)

Ziektebestrijding (11)

Geneesmiddelen praktisch (a)

- Besmettelijke en aangifteplichtige ziekten:
geen geneesmiddelen toegelaten.
- Besmettelijke, niet-aangifteplichtige ziekten:
enkel geneesmiddelen voor varroa:
  - Vrij bij apotheker: Apiguard, Api Life Var, Thymovar.
  - Via 'cascade': Api-Bioxal en Hive Clean.

9. Ziektebestrijding (12)

Geneesmiddelen praktisch (b)

Opmerking:

- **MAQS® Beehive Strip, mierenzuur, is erkend in het Verenigd Koninkrijk.**
- **Dierenarts beschikt over Europese lijst met vrij veel andere middelen maar die zijn bijna nooit beschikbaar in België en mogen niet gebruikt worden als er vergunde middelen beschikbaar zijn (Cascade).**

9. Ziektebestrijding (13)

Cascadesysteem?

Dierenarts kan beslissen geneesmiddel toe te passen dat:

- Geregistreerd is voor een andere diersoort.
- Geregistreerd is voor humaan gebruik.
- Geregistreerd is in andere lidstaat van de Gemeenschap.
- Dat hij voorschrijft en laat klaarmaken bij de apotheker.

Voorwaarden voor toepassing:

- Sprake van onaanvaardbaar lijden van dier.
- Geen vergund geneesmiddel voor andere diersoort bruikbaar op tijdstip van toepassing (voorbeeld: Thymovar/oxaalzuur-Api-Bioxal).

Dierenarts is verantwoordelijk voor toediening.

(KB 29/06/99)

9. Ziektebestrijding (14)

Geval van Beevital Mycostop bij kalkbroed

- Kalkbroed is een besmettelijke ziekte.
- Mycostop beschikt in geen enkel EG-land over een erkenning als geneesmiddel.
- Cascade dus niet van toepassing: geen wettelijke toepassing mogelijk.

9. Ziektebestrijding (15)

Tot slot

Toediening geneesmiddelen (KB 23/05/00, KB 17/09/05).

“Imker moet bezit en toedienen van geneesmiddelen die voorschriftplichtig zijn kunnen verantwoorden”.

Verder:

- Geneesmiddelen bewaren in primaire verpakking.
- Voorschriften gedurende vijf jaar bijhouden (KB 10/04/00).
- Voorraad beperken tot behoeften voor vijf dagen, tenzij begeleiding door dierenarts (= dan eventueel tot twee maanden indien nodig).

9. Ziektebestrijding (16)

Register 'Behandelingen en diergeneesmiddelen'

- Welke hal? Welk volk?
- Toegediend geneesmiddel en verantwoording.
- Gebruikte methode.
- Gebruikte dosis.
- Datum begin en einde behandeling.
- Eventueel aangekochte en aan bijen gevoerde honing.
- 5 jaar bijhouden.

↪ Nuttig in verband met traceerbaarheid.

9. Ziektebestrijding (17)

Invoer bijen en hommels uit landen buiten EG:

Mogelijk mits drie voorwaarden:

- Afkomstig uit derde landen die voldoen aan de veterinairerechtelijke basisvoorwaarden (lijst 79/542/EG).
- Zendingen vergezeld van gezondheidscertificaat.
- Zendingen bevatten per kooitje niet meer dan één bijen- of hommelkoningin en twintig voedsterbijen (kastje hommels: max. 200 hommels).
- Register.

(Beschikking 2003/881/EG)

(10) Ziektepreventie (1)

Biociden, wettelijke basis

- Europees recht:
  - Richtlijn 98/8/EG
(aangevuld door verordening (EU) nr 528/2012).
- Belgisch recht: KB 22/05/2003.

10. Ziektepreventie (2)

Definitie van biociden:

- KB 22-05-2003:
“Werkzame stoffen en preparaten die, in de vorm waarin zij aan de gebruiker worden geleverd, één of meer werkzame stoffen bevatten en bestemd zijn om een schadelijk organisme te vernietigen, af te schrikken, onschadelijk te maken, de effecten ervan te voorkomen, ...” .
- In onze context zijn biociden chemische middelen die dienen om schadelijke organismen te bestrijden (bv. bacteriën, mieren, wasmotten) of om materialen te ontsmetten waarin deze organismen zich konden ontwikkelen (bv. kastbodems, voederbakken).

10. Ziektepreventie (3)

Verordening 8/1998/EG klasseert de biociden in 4 groepen en 23 producttypes (PT).

De vier groepen:

- Groep 1 – Ontsmettingsmiddelen
- Groep 2 – Conserveringsmiddelen
- Groep 3 – Plaagbestrijdingsmiddelen
- Groep 4 – Andere biociden

Groep 1 – Ontsmetting

Groep 2 - Conservering

Groep 3 - Plaagbestrijding

Groep 4 - Andere biociden

- PT1: Menselijke hygiëne
- PT2: Privégebruik en openbare gezondheid
- PT3: Veterinaire hygiëne
- PT4: Materiaal en voeding
- TP5: Drinkwater

- PT6: Conservenconserveringsmiddelen
- PT7: Filmconservering
- PT8: Houtconservering
- PT9: Vezels, leer, rubber, gepolymeriseerde middelen
- PT10: Metselwerk
- PT11: Vloeistofkoeling- en verwerkingsystemen
- PT12: Slijmbestrijding
- PT13: Metaalbewerkingsvloeistoffen

- PT14: Rodenticiden
- PP15: Aviciden
- PT16: Mollusciciden
- PT17: Pisciciden
- PT18: Insecticiden, acariciden, ...
- PP19: Insectenwerende stoffen en lokstoffen

- PT20: Conservering voeding dieren
- PT21: Aangeiwerend
- PT22: Balsemen en opzetten
- PT23: Bestrijding gewervelde dieren

10. Ziektepreventie (5)

Website FOD Volksgezondheid:

<http://www.health.belgium.be/eportal/Environment/Chemicalsubstances/Biocids/index.htm>

Terug naar
Milieu

biociden en andere
producten

**Lijst van toegelaten
producten**

ingen

toelating van biociden

toelating of
aanvraag tot registratie?

deze pagina [printen](#) [de](#)

Lijsten van toegelaten biociden

Lijsten van toegelaten biociden/toelatingshouders/actieve stoffen

- [lijst van toegelaten biociden](#)
- [Lijst van toelatingshouders \(.PDF\)](#)
- [Lijst van actieve stoffen \(.PDF\)](#)
- [procedures aanvraag tot registratie erkenning als geregistreerd verkoper/g](#)

Nom du produit et détenteur d'autorisation - Productnaam en toelatingshouder								
Danger Gevaar	Phrases-R R-Zinnen	Danger GHS Gevaar	Code-H-C ode	Code-EU H-Code	Classe Klasse	Type	Forme Vorm	Date fin autorisation Einddatum toelating
Substances active - werkzame bestanddelen						Lien vers acte d'autorisation - Link naar toelatingsakte		

NOTIF548 grotamar® 71 - grotamar® 71 Firme Firma SCHUELKE & MAYR BELGIUM								
C	R21/22 R34 R52				Not classified	6	liquide vloeistof	15/03/2013
3,3'-methylenebis[5-methyloxazolidine] - Oxazolidin						http://www.health.belgium.be/pdf/NOTIF548.pdf		
NOTIF541 grotamar® 82 - grotamar® 82 Firme Firma SCHUELKE & MAYR BELGIUM								
C	R34				Not classified	6	liquide vloeistof	15/03/2013
3,3'-methylenebis[5-methyloxazolidine] - Oxazolidin						http://www.health.belgium.be/pdf/NOTIF541.pdf		
NOTIF283 grotanol ® SR 1 - grotanol ® SR 1 Firme Firma SCHUELKE & MAYR BELGIUM								
C	R34 R43				Not classified	13 2	liquide vloeistof	31/12/2012
Pyridine-2-thiol 1-oxide, sodium salt .alpha.,.alpha.'.alpha.-trimethyl-1,3,5-triazine-1,3,5(2H,4H,6H)-triethanol						http://www.health.belgium.be/pdf/NOTIF283.pdf		
NOTIF284 grotanol ® SR 2 - grotanol ® SR 2 Firme Firma SCHUELKE & MAYR BELGIUM								
C	R21/22 R34 R52				Not classified	13 2	liquide vloeistof	31/12/2012
3,3'-methylenebis[5-methyloxazolidine] - Oxazolidin Pyridine-2-thiol 1-oxide, sodium salt						http://www.health.belgium.be/pdf/NOTIF284.pdf		

10. Ziektepreventie (7)

Groep 1, PT3:

- Biociden voor veterinaire hygiënedoeleinden met inbegrip van producten die gebruikt worden in ruimtes waarin dieren gehouden worden (diverse soorten bijenkasten).
- Voorbeelden:
  - melkzuur (Astri-Din, ...)
  - salicylzuur (Actisan, ...)
  - iodine (Astri-UC)

10. Ziektepreventie (8)

Groep 1, PT4:

- Ontsmettingsmiddelen voor oppervlakten in contact met voedingswaren en dierenvoedsel, bv. ontzegelmessen, honingemmers, slingers, honingbokalen, voederbakken, enz.

Voorbeelden:

- natriumhypochloriet (Perform, ...)
- waterstofperoxide (Perform, ...)
- ethanol (Alko-Cid, ...)
- Producten van deze groep zijn getest op residuen.

10. Ziektepreventie (9)

Groep 3, PT18:

- Bestrijding van insecten e.a. geleedpotigen.
- Voorbeelden:
  - alpha.-cyano... (Baygon, ...) ⇒ mieren.
  - ijsazijn (perazijn) ⇒ wasmotten.

10. Ziektepreventie (10)

- Bijtende soda en ijsazijn blijven toegelaten.

Maar opgepast:

- Actieve substanties zoals oxaalzuur, mierenzuur, coumaphos, fluvalinaat, thymol, cymiazol, flumethrine, amitraz, ... staan niet op de lijst van de biociden (15/12/2012) en mogen dus niet als biociden worden beschouwd.

Einde

Dank voor uw aandacht